Samling af Afgørelser

DOMSTOLENS DOM (Anden Afdeling)

7. november 2013 *

»Præjudiciel forelæggelse — associeringsaftalen EØF-Tyrkiet — artikel 13 i associeringsrådets afgørelse nr. 1/80 — »standstill«-klausul — begrebet «har opnået opholdstilladelse i henhold til gældende lovgivning«

I sag C-225/12,

angående en anmodning om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 267 TEUF, indgivet af Raad van State (Nederlandene) ved afgørelse af 9. maj 2012, indgået til Domstolen den 14. maj 2012, i sagen:

C. Demir

mod

Staatssecretaris van Justitie

har

DOMSTOLEN (Anden Afdeling)

sammensat af afdelingsformanden, R. Silva de Lapuerta (refererende dommer), og dommerne J.L. da Cruz Vilaça, G. Arestis, J.-C. Bonichot og A. Arabadjiev

generaladvokat: N. Wahl

justitssekretær: fuldmægtig C. Strömholm,

på grundlag af den skriftlige forhandling og efter retsmødet den 25. april 2013,

efter at der er afgivet indlæg af:

— C. Demir ved advocaat J.P. Sanchez Montoto

— den nederlandske regering ved M. Noort, B. Koopman og C. Wissels, som befuldmægtigede

— den tyske regering ved T. Henze, J. Möller og A. Wiedmann, som befuldmægtigede

— den italienske regering ved G. Palmieri, som befuldmægtiget, bistået af avvocato dello Stato F. Urbani Neri

— Europa-Kommissionen ved V. Kreuschitz og M. van Beek, som befuldmægtigede

* Processprog: nederlandsk.

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse i retsmødet den 11. juli 2013,

afsagt følgende

Dom

1 Anmodningen om præjudiciel afgørelse vedrører fortolkningen af artikel 13 i associeringsrådets afgørelse nr. 1/80 af 19. september 1980 om udvikling af associeringen (herefter »afgørelse nr. 1/80«). Associeringsrådet blev oprettet ved aftalen om oprettelse af en associering mellem Det Europæiske Økonomiske Fællesskab og Tyrkiet, som blev undertegnet den 12. september 1963 i Ankara dels af Republikken Tyrkiet, dels af EØF's medlemsstater og Fællesskabet, og som blev indgået, godkendt og bekræftet på Fællesskabets vegne ved Rådets afgørelse 64/732/EØF af 23. december 1963 (*Samling af Aftaler indgået af De Europæiske Fællesskaber*, bind 3, s. 541, herefter »associeringsaftalen«).

2 Denne anmodning er fremsat inden for rammerne af en tvist mellem C. Demir og Staatssecretaris van Justitie (statssekretær for retlige anliggender, herefter »Staatssecretaris«) vedrørende et afslag på en ansøgning om opholdstilladelse.

Retsforskrifter

EU-retten

Associeringsaftalen

3 I henhold til associeringsaftalens artikel 2, stk. 1, har denne til formål at fremme en stadig og afbalanceret styrkelse af de økonomiske og handelsmæssige forbindelser mellem parterne under fuldt hensyn til nødvendigheden af at sikre en hurtigere udvikling af Tyrkiets økonomi og en højnelse af beskæftigelsesniveauet og livsvilkårene for det tyrkiske folk.

4 I henhold til denne aftales artikel 12 enes »de kontraherende parter […] om, på grundlag af artikel [39 EF], [40 EF] og [41 EF], gradvist indbyrdes at gennemføre arbejdskraftens frie bevægelighed«.

5 Nævnte aftales artikel 22, stk. 1 er affattet således:

»Til virkeliggørelse af de i aftalen fastlagte mål og i de tilfælde, den opregner, er Associeringsrådet beslutningsdygtigt. Hver af de to kontraherende parter er forpligtet til at træffe sådanne foranstaltninger, som gennemførelsen af de trufne afgørelser nødvendiggør [...]«

Afgørelse nr. 1/80

6 Under overskriften »Beskæftigelsesforhold og arbejdskraftens frie bevægelighed« består afsnit 1 i kapitel II i afgørelse nr. 1/80 af artikel 6-16.

7 Artikel 6 i denne afgørelse bestemmer:

»1. Med forbehold af artikel 7 vedrørende familiemedlemmers frie adgang til beskæftigelse har tyrkiske arbejdstagere med tilknytning til det lovlige arbejdsmarked i en bestemt medlemsstat:

— efter at have haft lovlig beskæftigelse i et år, ret til fornyelse af deres arbejdstilladelser i denne medlemsstat hos samme arbejdsgiver, såfremt der er beskæftigelse

— efter at have haft lovlig beskæftigelse i tre år, ret til i denne medlemsstat med forbehold af den fortrinsstilling, som arbejdstagere fra Fællesskabets medlemsstater har, at modtage tilbud om anden beskæftigelse hos en arbejdsgiver efter eget valg, såfremt dette tilbud er afgivet under normale vilkår og er registreret ved den pågældende medlemsstats arbejdsmarkedsmyndigheder

— efter at have haft lovlig beskæftigelse i fire år i den pågældende medlemsstat fri adgang til enhver form for lønnet arbejde efter eget valg.

2. Årlig ferie, barselsorlov og fravær på grund af arbejdsulykker eller sygdom af kortere varighed ligestilles med perioder med lovlig beskæftigelse. Uforskyldte arbejdsløshedsperioder, der er behørigt konstateret af de kompetente myndigheder, og fravær af længere varighed på grund af sygdom er ikke, selv om de ikke ligestilles med perioder med lovlig beskæftigelse, til skade for de rettigheder, der er erhvervet gennem den forudgående beskæftigelsesperiode.

3. Gennemførelsesbestemmelserne til stk. 1 og 2 fastsættes ved nationale bestemmelser.«

8 Nævnte afgørelses artikel 13 er affattet således:

»Fællesskabets medlemsstater og Tyrkiet må ikke indføre nye begrænsninger for så vidt angår vilkårene for adgang til beskæftigelse for arbejdstagere og deres familiemedlemmer, der på nævnte landes områder har opnået opholds- og arbejdstilladelse i henhold til gældende lovgivning.«

9 I samme afgørelses artikel 14 fastsættes:

»1. Bestemmelserne i dette afsnit finder anvendelse med forbehold af begrænsninger begrundet i hensynet til den offentlige orden, den offentlige sikkerhed og den offentlige sundhed.

2. De berører ikke sådanne rettigheder og forpligtelser, som følger af nationale lovgivninger eller bilaterale aftaler mellem Tyrkiet og Fællesskabets medlemsstater, for så vidt disse fastsætter en gunstigere ordning for deres statsborgere.«

10 I overensstemmelse med artikel 16, stk. 1, i afgørelse nr. 1/80 finder bestemmelserne i dennes afsnit 1 i kapitel II anvendelse fra den 1. december 1980.

Nederlandsk ret

11 Pr. 1. december 1980 fandtes reglerne for udlændinges indrejse og ophold i Nederlandene i Vreemdelingenwet, Stb. 1965, nr. 40 (den nederlandske udlændingelov, herefter »Vreemdelingenwet«), og i Vreemdelingenbesluit, Stb. 1966, nr. 387 (udlændingebekendtgørelse, herefter »Vreemdelingenbesluit«).

12 Ifølge Vreemdelingenbesluits artikel 41, stk. 1, litra c), kunne udlændinge, der ville opholde sig i Nederlandene i mere end tre måneder, kun indrejse på nederlandsk område, hvis de var i besiddelse af et gyldigt pas, der var påstemplet en gyldig tilladelse til foreløbigt ophold. En sådan tilladelse havde bl.a. til formål at forebygge ulovlig indrejse og ulovligt ophold.

13 Efter en dom fra Raad van State, der blev afsagt på grundlag af de ovennævnte nationale bestemmelser, kunne en manglende foreløbig opholdstilladelse ikke begrunde afslag på en ansøgning om opholdstilladelse, hvis alle andre betingelser på tidspunktet for denne ansøgning var opfyldt. Hvis en sådan tilladelse ikke forelå, blev indrejse og ophold på nederlandsk område imidlertid anset for ulovlig.

14 Den 1. april 2001 trådte Wet tot algehele herziening van de Vreemdelingenwet (lov om en generel ændring af lov om udlændinge) af 23. november 2000 (Stb. 2000, nr. 495, herefter »Vw 2000«) og Vreemdelingenbesluit (udlændingebekendtgørelse, Stb. 2000, nr. 497, herefter »Vb 2000«) i kraft.

15 Vw 2000's artikel 1 fastsætter:

»I henhold til nærværende lov og bestemmelserne, der vedtages på grundlag heraf, forstås ved:

[…]

h) »foreløbig opholdstilladelse«, et visum for et ophold på mere end tre måneder udstedt efter forudgående bemyndigelse fra den nederlandske udenrigsminister af en nederlandsk diplomatisk eller konsulær repræsentation i udlændingens oprindelsesland eller faste opholdsland eller, hvis en sådan repræsentation ikke findes, da i det land tættest på, hvor der findes en repræsentation eller også af guvernøren for De Nederlandske Antiller eller guvernøren for Aruba og efter udlændingens personlige ansøgning.«

16 Denne lovs artikel 8, litra a) og f), fastsætter følgende:

»En udlænding kan kun opholde sig lovligt i Nederlandene, hvis

a) udlændingen har en tidsbegrænset opholdstilladelse, som anført i denne lovs artikel 14.

[…]

f) det i en foranstaltning, der er vedtaget i henhold hertil eller en retsafgørelse, bestemmes, at udlændingen ikke skal udvises, mens udlændingen afventer, at en afgørelse af en ansøgning om opholdstilladelse, som omhandlet i artikel 14 og 28, behandles.«

17 Nævnte lovs artikel 16, stk. 1, litra a), fastsætter:

»Der kan gives afslag på en ansøgning om tidsbegrænset opholdstilladelse, hvis:

a) udlændingen ikke har en gyldig tilladelse til foreløbigt ophold, der er udstedt til samme formål som det, der ansøges om opholdstilladelse til.«

18 Ifølge Vb 2000's artikel 3.1, stk. 1, kan en udlænding, som har indgivet en ansøgning om opholdstilladelse, ikke udvises, medmindre der ifølge ministeren er tale om en gentagelse af samme ansøgning.

19 Vb 2000's artikel 3.71 bestemmer:

»1. Der meddeles afslag på ansøgningen om tidsbegrænset opholdstilladelse, som anført i Vw 2000's artikel 14, såfremt udlændingen ikke har en gyldig tilladelse til foreløbigt ophold.

[…]

4. Ministeren kan undlade at anvende stk. 1, såfremt han finder, at anvendelsen heraf vil være åbenbart urimelig.«

20 Såfremt der ikke foreligger en foreløbig opholdstilladelse, anses indrejsen og opholdet på nederlandsk område for ulovligt. I overensstemmelse med Vreemdelingencirculaire 2000 (udlændingecirkulæret af 2000) gør forpligtelsen til at ansøge om en foreløbig opholdstilladelse inden ankomsten til Nederlandene det muligt for myndighederne at undersøge, om den udlænding, som ansøger, opfylder alle betingelserne for meddelelse af denne tilladelse forud for dennes indrejse på nederlandsk område.

21 Ifølge Wet arbeid buitenlandse werknemers (lov om udenlandske arbejdstageres beskæftigelse, herefter »WABW«), der var gældende indtil den 1. september 1995, var det forbudt for arbejdsgivere at ansætte en udlænding uden tilladelse fra vedkommende minister, og der skulle kræves en beskæftigelsestilladelse af arbejdsgiveren og udlændingen. En person ansås ikke for udlænding i forhold til anvendelsen af denne lov eller de bestemmelser, der var udstedt i henhold hertil, hvis vedkommende opholdt sig lovligt i Nederlandene og var i besiddelse af en erklæring udstedt af vedkommende minister, bl.a. på grund af sin tilladelse i henhold til udlændingeloven til at opholde sig på Nederlandenes område hos en nederlandsk statsborger, der er bosat på nævnte område.

Tvisten i hovedsagen og de præjudicielle spørgsmål

22 C. Demir er født den 25. september 1973 og er tyrkisk statsborger. Den 1. oktober 1990 indrejste han første gang i Nederlandene. Efter at være blevet udvist, vendte han tilbage til denne medlemsstat og indgav den 4. november 1992 en ansøgning om opholdstilladelse for at kunne bo i Nederlandene hos en person med nederlandsk nationalitet.

23 På trods af at han havde fået afslag på sin ansøgning og ikke fået medhold i det efterfølgende søgsmål, indgav C. Demir den 19. april 1993 en ny ansøgning med henblik på at opnå opholdstilladelse for at kunne bo i Nederlandene med sin ægtefælle, der er nederlandsk statsborger. Denne ansøgning blev imødekommet, og han blev tildelt opholdstilladelse for perioden fra den 7. maj til den 19. september 1993, hvilken efterfølgende blev forlænget til den 18. juli 1995.

24 I løbet af denne periode arbejdede C. Demir hos en række forskellige arbejdsgivere i en samlet periode på mere end ti måneder uden at være ansat hos samme arbejdsgiver i mindst et år.

25 Efter ægtefællernes separation indgav C. Demir i perioden 1995-2002 en række ansøgninger om opholdstilladelse, idet han påberåbte sig forskellige begrundelser. Ingen af disse ansøgninger blev imødekommet, og han fik ikke medhold i sine klager over afslagene.

26 Den 1. februar 2007 indgik C. Demir en arbejdskontrakt på tre år med et nederlandsk selskab. Med henblik på dette arbejde udstedte Centrum voor Werk en Inkomen (centret for beskæftigelse og indkomst) ved afgørelse af 2. januar 2008 en beskæftigelsestilladelse til denne arbejdsgiver, som var gyldig fra den 7. januar 2008 til den 7. december 2008. Varigheden af tilladelsens gyldighed blev ikke senere forlænget.

27 Den 13. februar 2007 indgav C. Demir en ansøgning om tidsbegrænset opholdstilladelse med henblik på at udøve lønnet beskæftigelse. Ved afgørelse af 26. april 2007 meddelte Staatsecretaris afslag på denne ansøgning, og den 10. september 2007 blev afslaget stadfæstet.

28 Staatsecretaris afgørelser var begrundet med den omstændighed, at C. Demir ikke havde en gyldig tilladelse til foreløbigt ophold, at han ikke tilhørte en kategori af udlændinge, der var fritaget for kravet om opholdstilladelse, og at han ikke opfyldte betingelsen i artikel 6, stk. 1, første afsnit, i afgørelse nr. 1/80 om at have haft lønnet beskæftigelse hos samme arbejdsgiver i mindst et år.

29 Ved dom af 16. juni 2008 stadfæstede Rechtbank 's-Gravenhage (førsteinstansret i Haag) Staatsecretaris afgørelse og gav ikke C. Demir medhold i søgsmålet. Denne ret har bl.a. anført, at C. Demir, eftersom han ikke har en foreløbig opholdstilladelse, opholder sig ulovligt, hvorfor han ikke kan påberåbe sig artikel 13 i afgørelse nr. 1/80.

30 C. Demir ankede denne dom til den forelæggende ret.

31 Under disse omstændigheder har Raad van State besluttet at udsætte sagen og forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:

»1) Skal artikel 13 i afgørelse nr. 1/80 fortolkes således, at den finder anvendelse på en materiel og/eller formel betingelse for den første indrejsetilladelse, også selv om en sådan betingelse – som i denne sag en foreløbig opholdstilladelse – bl.a. har til formål at forhindre ulovlig indrejse og ulovligt ophold forud for indgivelse af ansøgning om en opholdstilladelse og for så vidt kan anses for en foranstaltning som omhandlet i præmis 85 i dommen i de forenede sager C-317/01 og C-369/01, Abatay m.fl., der kan skærpes?

2) a) Hvilken betydning skal der i denne sammenhæng tillægges kravet om lovligt ophold i artikel 13 i afgørelse nr. 1/80?

b) Har det herved betydning, at indgivelse af en ansøgning efter national ret i sig selv skaber lovligt ophold, så længe ansøgningen ikke er afslået, eller har det kun betydning, at opholdet, inden en ansøgning indgives, efter national ret anses for ulovligt?«

Om de præjudicielle spørgsmål

Det første spørgsmål

32 Med sit første spørgsmål ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om artikel 13 i afgørelse nr. 1/80 skal fortolkes således, at »standstill«-klausulen i denne bestemmelse omhandler de materielle betingelser for og/eller fremgangsmåden ved den første indrejse på den pågældende medlemsstats område, herunder når disse betingelser ligeledes har til formål at forhindre ulovlig indrejse og ulovligt ophold forud for indgivelsen af en ansøgning om opholdstilladelse.

33 Indledningsvis bemærkes, at det følger af fast retspraksis, at »standstill«-klausulen i nævnte artikel generelt forbyder indførelse af enhver ny foranstaltning, som har til formål eller følge, at en tyrkisk statsborgers udøvelse af arbejdskraftens frie bevægelighed på det nationale område underkastes betingelser, som er mere restriktive end dem, der fandt anvendelse på ham, da afgørelse nr. 1/80 trådte i kraft i forhold til den pågældende medlemsstat (jf. dom af 17.9.2009, sag C-242/06, Sahin, Sml. I, s. 8465, præmis 63, og den deri nævnte retspraksis).

34 Det er desuden blevet foreslået, at denne bestemmelse er til hinder for, at der i medlemsstaternes lovgivning fra den dato, hvor afgørelse nr. 1/80 trådte i kraft i den omhandlede medlemsstat, indføres nye begrænsninger for udøvelsen af arbejdskraftens frie bevægelighed, herunder begrænsninger med hensyn til de materielle betingelser for og/eller fremgangsmåden ved den første indrejse på denne medlemsstats område for tyrkiske statsborgere, der agter at gøre brug af denne frihed (jf. i denne retning dom af 29.4.2010, sag C-92/07, Kommissionen mod Nederlandene, Sml. I, s. 3683, præmis 49).

35 Hvad angår begrebet »har opnået opholdstilladelse i henhold til gældende lovgivning« som omhandlet i denne bestemmelses artikel 13, fremgår det af fast retspraksis, at det betyder, at den tyrkiske arbejdstager eller dennes familiemedlem skal overholde værtsmedlemsstatens regler med hensyn til

indrejse, ophold og i givet fald beskæftigelse, således at han befinder sig lovligt på nævnte stats område. En tyrkisk statsborger med ulovligt ophold er således ikke omfattet af denne artikel (jf. i denne retning Sahin-dommen, præmis 53).

36 Det er således blevet antaget, at de kompetente nationale myndigheder selv efter nævnte afgørelses ikrafttræden kan skærpe de foranstaltninger, der kan træffes over for tyrkiske statsborgere med ulovligt ophold (dommen i sagen Abatay m.fl., præmis 85).

37 Den forelæggende ret ønsker oplyst, om alene den omstændighed, at en materiel betingelse for og/eller fremgangsmåden ved den første indrejse på en medlemsstats område bl.a. har til formål at forhindre ulovlig indrejse og ulovligt ophold forud for indgivelse af en ansøgning om en opholdstilladelse, gør det muligt at udelukke anvendelsen af »standstill«-klausulen i samme afgørelses artikel 13 med den begrundelse, at den udgør en foranstaltning, som i henhold til den i foregående præmis nævnte retspraksis kan skærpes.

38 Som det følger af denne doms præmis 36, forudsætter vedtagelsen af sådanne foranstaltninger, at de tyrkiske statsborgere, som de finder anvendelse på, opholder sig ulovligt, således at disse foranstaltninger, hvis de kan dreje sig om virkningerne af en sådan ulovlighed uden at falde ind under anvendelsesområdet for »standstill«-klausulen i artikel 13 i afgørelse nr. 1/80, ikke må tilsigte at fastlægge selve ulovligheden.

39 Når en værtsmedlemsstats foranstaltning efter denne afgørelse således tilsigter at fastlægge kriterierne for tyrkiske statsborgeres lovlige ophold ved at vedtage eller ændre de materielle betingelser for og/eller fremgangsmåden ved disse statsborgeres indrejse, ophold og i givet fald beskæftigelse på dens område, og når disse betingelser udgør en ny begrænsning for udøvelsen af den frie bevægelighed for tyrkiske arbejdstagere i henhold til »standstill«-klausulen i nævnte artikel 13, gør alene den omstændighed, at foranstaltningen har til formål at forhindre ulovlig indrejse og ulovligt ophold forud for indgivelse af ansøgning om en opholdstilladelse, det ikke muligt at udelukke anvendelsen af denne klausul.

40 En sådan begrænsning, som ville have til formål eller til følge at undergive en tyrkisk statsborgers udøvelse af arbejdskraftens frie bevægelighed på det nationale område mere restriktive betingelser end dem, der var gældende på datoen for afgørelse nr. 1/80's ikrafttræden, er forbudt, medmindre den henhører under de begrænsninger, der er fastsat i denne afgørelses artikel 14, eller hvis den er begrundet i et tvingende alment hensyn, som er egnet til at sikre virkeliggørelsen af det forfulgte lovlige formål og ikke går videre end, hvad der er nødvendigt for at nå formålet.

41 Hvis formålet bestående i at forhindre ulovlig indrejse og ulovligt ophold i denne henseende er et tvingende alment hensyn, er det endvidere nødvendigt, at den omhandlede foranstaltning er egnet til at sikre virkeliggørelsen af dette formål, og at den ikke går videre end, hvad der er nødvendigt for at nå formålet.

42 På grundlag af det ovenfor anførte skal det første spørgsmål besvares med, at artikel 13 i afgørelse nr. 1/80 skal fortolkes således, at når en værtsmedlemsstats foranstaltning har til formål at fastlægge kriterier for tyrkiske statsborgeres lovlige ophold ved at vedtage eller ændre de materielle betingelser for og/eller fremgangsmåden ved disse statsborgeres indrejse, ophold og i givet fald beskæftigelse på dens område, og når disse betingelser udgør en ny begrænsning for udøvelsen af den frie bevægelighed for tyrkiske arbejdstagere i henhold til »standstill«-klausulen i denne artikel, gør alene den omstændighed, at foranstaltningen har til formål at forhindre ulovlig indrejse og ulovligt ophold forud for indgivelse af ansøgning om en opholdstilladelse, det ikke muligt at udelukke anvendelsen af denne klausul.

Det andet spørgsmål

43 Med det andet spørgsmål ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om artikel 13 i afgørelse nr. 1/80 skal fortolkes således, at indehavelse af en tilladelse til foreløbigt ophold, som kun er gyldig, indtil der foreligger en endelig afgørelse om opholdsretten, udgør en situation med »opnået opholdstilladelse i henhold til gældende lovgivning«.

44 Som nævnt i denne doms præmis 35, betyder begrebet »har opnået opholdstilladelse i henhold til gældende lovgivning« som omhandlet i artikel 13 i afgørelse nr. 1/80 i denne henseende, at den tyrkiske arbejdstager eller dennes familiemedlem skal overholde værtsmedlemsstatens regler med hensyn til indrejse, ophold og i givet fald beskæftigelse, således at han befinder sig lovligt på nævnte stats område.

45 Dette begreb er nærmere uddybet i præmis 84 i dommen i sagen Abatay m.fl. under henvisning til det beslægtede begreb »lovlig beskæftigelse«, der er anvendt i artikel 6, stk. 1, i afgørelse nr. 1/80.

46 Domstolen har allerede fastslået, at »lovlig beskæftigelse« forudsætter en permanent og ikke kun foreløbig situation på nævnte medlemsstats arbejdsmarked og dermed eksistensen af en ikke anfægtet opholdsret (dom af 8.11.2012, sag C-268/11, Gülbahce, Sml., EU:C:2012:695,præmis 39 og den deri nævnte retspraksis).

47 Beskæftigelse, som en tyrkisk statsborger har udøvet under dække af en foreløbig opholdstilladelse, der kun er gyldig, indtil der foreligger en endelig afgørelse med hensyn til opholdsretten, kan ikke kvalificeres som »lovlig« (jf. i denne retning dom af 19.9.2011, sag C-187/10, Unal, Sml. I, s. 9045, præmis 47).

48 Heraf følger, at begrebet »i henhold til gældende lovgivning« som omhandlet i denne afgørelses artikel 13 sigter til en permanent og ikke kun foreløbig situation på medlemsstatens område, som forudsætter, at den pågældendes opholdsret ikke anfægtes. De opholds- eller i givet fald beskæftigelsesperioder, som en tyrkisk statsborger har tilbagelagt under dække af en foreløbig opholdstilladelse, som kun er gyldig, indtil der foreligger en endelig afgørelse med hensyn til opholdsretten, kan således ikke anses for en situation »i henhold til gældende lovgivning« som omhandlet i nævnte artikel.

49 Det andet spørgsmål skal herefter besvares med, at artikel 13 i afgørelse nr. 1/80 skal fortolkes således, at indehavelse af en tilladelse til foreløbigt ophold, som kun er gyldig, indtil der foreligger en endelig afgørelse om opholdsretten, ikke udgør en situation med »opnået opholdstilladelse i henhold til gældende lovgivning«.

Sagens omkostninger

50 Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den forelæggende ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagens omkostninger. Bortset fra nævnte parters udgifter kan de udgifter, som er afholdt i forbindelse med afgivelse af indlæg for Domstolen, ikke erstattes.

På grundlag af disse præmisser kender Domstolen (Anden Afdeling) for ret:

1) **Artikel 13 i afgørelse nr. 1/80 af 19. september 1980 om udvikling af associeringen, vedtaget af associeringsrådet oprettet ved aftalen om oprettelse af en associering mellem Det Europæiske Økonomiske Fællesskab og Tyrkiet, som blev undertegnet den 12. september 1963 i Ankara af Republikken Tyrkiet på den ene side og EØF's medlemsstater og Fællesskabet på den anden side, og som blev indgået, godkendt og bekræftet på**

Fællesskabets vegne ved Rådets afgørelse 64/732/EØF af 23. december 1963, skal fortolkes således, at når en værtsmedlemsstats foranstaltning har til formål at fastlægge kriterier for tyrkiske statsborgeres lovlige ophold ved at vedtage eller ændre de materielle betingelser for og/eller fremgangsmåden ved disse statsborgeres indrejse, ophold og i givet fald beskæftigelse på dens område, og når disse betingelser udgør en ny begrænsning for udøvelsen af den frie bevægelighed for tyrkiske arbejdstagere i henhold til »standstill«-klausulen i denne artikel, gør alene den omstændighed, at foranstaltningen har til formål at forhindre ulovlig indrejse og ulovligt ophold forud for indgivelse af ansøgning om en opholdstilladelse, det ikke muligt at udelukke anvendelsen af denne klausul.

2) **Artikel 13 i afgørelse nr. 1/80 skal fortolkes således, at indehavelse af en tilladelse til foreløbigt ophold, som kun er gyldig, indtil der foreligger en endelig afgørelse om opholdsretten, ikke udgør en situation med »opnået opholdstilladelse i henhold til gældende lovgivning«.**

Underskrifter